

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A higiéné nemzeti jelentősége.

Írták az Országos Orvosszövetség vármegyei, járási és velük egyenrangú városi tisztiorvosok osztályának 1908. évi szeptember 5-iki közgyűlésén elmondta **dr. Thim József** szakosztályi elnök.

A létérti küzdelem, a „struggle for life” tulajdonképpen az életnek a halál ellen való küzdelmét jelenti. Az emberiség egyrészt mint nemének egyetlen faja, ennek keretén belül viv könyörtelen tusát, az egyedek, osztályok etnoszi értelemben vett nemzetek, rasszok egymásközt harcolván, — másrészt ezenkívül egyéb nemek és fajokkal küzd, számos természeti életfeltételektől függően.

Azonban kétségtelen, hogy eme harcban, — legyen az egyed, mely a legprimitívabb szervezetből biogenetikusan alapon az általunk ismert leg-
tökéletesebb szervezetig az emberig kifejlődött, — legyen az az emberiség egyedeiből alakult, a célszerűség és alkalmazkodás bélyegeit magán hordó emberi fajta, az etnoszi értelemben vett nemzet, — a testileg és szellemileg erősebb mindig győzni fog, erősebbé pedig az válik, amely a természetes fejlődés, ezen valójában ősi erő folytán haladólag átalakult.

Darwin teoriájának négy alapelveivel, az átöröklődés, az alkalmazkodás, a természetes kiválasztás és az ivari kiválasztódással az emberi egyedek és fajták haladó átalakulását, azaz a létérti küzdelemben való erősödésüket jól meg tudjuk magyarázni, — bár ezen elvek a fajok keletkezésének kérdésében már csődöt mondtak, sőt Weismannak a csiraplasmá kontinuitására vonatkozó elégit ki minket, mert az ősi fejlődés, — mely az anyag folytonosan haladó mozgásának átalakulása, — való lényege ismeretlen előttünk és Spencer Herbert szerint a megismerhetetlen, „unknowable” világába tartozik, illetve du Bois Reymond szerint az emberi elemének hozzáférhetetlen és megközelíthetetlen.

A létérti küzdelemből fejlődtek ki a jelenkori emberi egyedek és általuk kialakult fajták, az etnoszi

nemzetek; fenállásukat csak a célszerűség, az alkalmazkodásnak és tisztán a létérti küzdelemből folyó kiválasztásnak köszönhetik.

Biológiai törvények biztosították az erős egyedek, az erős nemzetek létrejöttét, fennállását és jövőjét; biológiai alapon igyekeznek az emberi elme mindama tényezőket fölkuatni, melyek az emberiségnek, ennek nemzeteknek, az egyedeknek, illetve a szociális szervezeteknek hasznára válnak és maguk által egyéni kvalitásuk és erősebb fölényük a célszerűség és alkalmazkodás útján fejleszthető.

Az anyaghoz kötött fejlődésnek, ennek az ősi erőnek köszönheti létjogosultságát a higiéné is, melynek vívmányai mindmegannyi fegyverei az egyéni, a szociális és a faji emberi életnek. A higiéné tanít meg minket arra, hogy az életet meg lehet hosszabbítani, hogy a nemzetek létszámát higiénés intézményekkel szaporítani lehet; hogy a vagyonossággal az élet jó részt megvehető, kulturával a létküzdelem megkönnyebbíthető és helyes rasszhygiénével a nemzetek fejleszthetők, egzisztenciájuk biztosítható, más szóval az emberiség variációinak okai kifürkészhetők és öntudatosan alkalmazhatók.

A higiéné ez a tudomány, melynek köszönhetjük mindama tényezőknek ismeretét, melyektől az emberiség kedvező egzisztenciája függ és melyekkel az ember életét meghosszabbíthatja és egészségét megtarthatja; az egyes ember, az általa alkotott szociális intézményeken nyugvó, szociális osztályok életfunkcióin alapuló higiéné vívmányait az egyes rasszok, a fajták, azaz nemzetek javára értékesítve, — alapját vethetjük meg a fajhygiénének. Ezen fajhygiéné fenn az emberek által alkotott organikus közösségeket, a nemzet életerejét, léthosszát, mint tehetjük azt erőssé, egészségessé és győzelemre mint segíthetjük a nemzeteket létküzdelmükben.

A higiéné tanainak az egyedek, a szociális és faji közösségek javára való gyakorlati értékesítése mindenkinek létérdekét képezi, mert általa biztosíthatja egészségét és tarthatja meg erejét, legyen az magánember, legyen az valamely szociális osztály tagja, vagy etnoszi értelemben vett nemzet.

Áll ez különösen a kis nemzetekről, melyek a létérti küzdelemben csak úgy tarthatják fenn magukat, ha a számszerinti gyöngeségüket főleg a halálozás leszállításával és a születések számszerinti emelésével, azaz természetes szaporodás útján pótolni igyekeznek; ha egyéni, fizikai és szellemi tulajdonságaik magasabb értékűekké válnak.

A politikai uralom is anthropologiai tényezőkön nyugszik; kétszeresen értékesek tehát — kivált a magyarságra nézve — a faj- és egyéni, illetve a szociális higiéné tanai, melyek szerint a magyarság fölénye csak számbeli, vagyoni és kulturális fejlettségében gyökeredzhetik.

Nyilvánvaló tehát, hogy a magyarságnak, mint a kis nemzetek egyikének, a nemzetek létversenyében, létérdeke közegészségügyének a legmagasabb fokra való fejlesztése; hiszen Grünwald Béla — hazánk legnagyobb államférfiainak egyike — is fölismerete ezt és az egészségügyet a közigazgatás valamennyi közegészségügyi ágának elébe helyezte.

A valóságban azonban a mindennapi politika az egészségügyet rendőri ágába hajtotta — békóba verte. Az egészségügy legszentebb föladatai, tudatlan, műveletlen autonom szervekre ruháztattak.

Az 1876. évi XIV. törvénycikk megalkotása óta az eredmény megrendítő. A születések lassu csökkenése folytán a magyarság természetes szaporodása fokozatosan fogy; csökken a nemző korosztály. A halálozások számaránya körülbelül 10%-kal magasabb más európai nemzetekénél. A halálozási esetek fele hét éven aluliak, fele orvosilag nem is gyógyítottatott;

VILLANYCSILLÁROK
GYERMEK-
KOCSIK
JÁTÉKOK
DISZMŰÁRUK



**Az őszi kalap és nyakkendő
ujdonságok megérkeztek!**



Vételkényszer nélkül megtekinthetők!

Óriási választék!

100-17

Olcsó árak!

GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA

ZOMBOR. KOSSUTH-U.
A KÜLÖNLEGESSÉGI
TŐZSDE MELLETT.

az elhaltak negyedrésze pedig ragadós bajban halt el; csak Oroszország mutat föl rettenetesebb eredményt.

Ezen adatok a magyarság óriási pusztulását jelentik; égbekiáltó bizonyítékok ezek a magyar közegészségügy szervezésére, az alkalmas egészségügyi intézmények gyors létesítésére nézve.

A higiénia összes vívmányait hatalmas arányokban magyar érdekeké kell beváltanunk és azokat a magyarság javára realizálni.

S ennek a politikának hirdetői elsősorban mi tisztí orvosok kell, hogy legyünk. A mi testületünk hivatott erre; ezért tegyük hazafias kötelességünké a régi egészségügyi közigazgatási rendszer megdöntését; követeljük, hogy az egészségügy a magyarság faji létküzdelmé érdekében az állam legelső és legszentebb feladatává tétessék; követeljük a legmesszebbmenőbb közegészségügyi reformot; hogy a tisztí orvosokat szégyenletes függő helyzetükből kivesszük, külön önálló, állami statusba helyezték, melyre az egészségügyi intézmények független ellenőrzése és felügyelete bizassék. Követeljük, hogy a tisztí orvosok szakképzettsége minden békótól mentesen érvényesíthető legyen, s végül, hogy a tisztí orvosok anyagilag jól dotáltassanak és ez által hivatásuknak élhessenek, a mindennapi gondoktól menten, mert csakis így válhatnak a magyarság fajhigiénéjének és a közegészségügynek lelkes apostolai! Csakis így lehetnek alkalmassá a nagy közegészségügyi feladatok megoldására. Véget kell vetni annak, hogy nyomoruságos fizetés és a denúciás hatáskörrel fölrüházottan, — maga az államhatalom utalhassa őket az orvosi gyakorlatra, — a mindennapi kenyérkeresetre. Jogfosztottan, alárendelten, mint a közigazgatás mostoha gyermekei keserű rezignációval látjuk a magyarság virágait elhullani; a temetők millió

keresztjei hirdetik a nemzetgyilkosságot, melyet ez a nemzet botorul eltűr! Mindenütt csak emberpusztulást látunk, s ugyanakkor hatalmas higiénés intézményekkel a szomszéd nagy német nemzet az életet diadalra viszi és azóta évente a német nemzet majdnem egy millió lélekkel szaporodott, kilenc év alatt annyival, a mennyit az egész magyarság ma kitesz!

Igaza van Vargha Gyulának, a statisztikai hivatal igazgatójának, hogy a magyarság pusztulása miatt: „orvoslásra, gyors orvoslásra van szükség, ha nem akarjuk, hogy nemzeti büszke reményeink füstbe menjenek és a magyar nemzet jövő nagyságáról szőtt álmaink keserű esalódássá váljanak.“

A mult egészségügyi rendszerével szakítani kell; a tudatlanságtól vak autonóm szerveket állami kényszer alá kell helyezni, nehogy az adóöngzés a magyarság hulláin épülhessen föl.

A higiénia fegyvereivel appelláljunk Magyarországon jelenlegi nagytehetségű belügyminiszteréhez, Andrássy Gyula grófhhoz, a közegészségügy nemes pártfogójához, hogy vesse meg hazánk egészségügyének hatalmas alapját, teremtsen meg egészségügyünk reformját, mellyel véget vethetnénk annak a nagy nemzetpusztulásnak, amely a magyarság romlására vezet!

A király itthon. Néhány nap óta a király Budapesten van. Lenn voltak rövid időre a királyi hercegek és hercegasszonyok is s a királlyal együtt vettek részt a most felszentelt Örök imádás templomában az Erzsébet királynéért tartott gyászistentiszteleten. Minthogy a király itthonléte idejére Budapestre helyeződött át a monarchia sulypontja, sűrű a közös miniszterek és egyéb méltóságok járása is a magyar székesfővárosban. Itt tanácskoznak a delegációk, Bosznia-Hercegovina s a két államot érdeklő egyéb fontos kérdések ügyében. A király néhány napra a veszprémi hadgyakorlatokra utazik,

de befejezésük után megint visszatér Budapestre. Itt fogadja a spanyol királyt is. Ebből is külön államiságunkat láthatja majd a külföld, ha látni akar és tud.

A járási és városi tisztí orvosok I. közgyűlése.

Tartatott Zomborban, 1908. szeptember 5-én a városháza nagytermében.

A járási és városi tisztí orvosok orvosszövetségi szakosztálya első közgyűlést tartotta, melyen 41 tag jelent meg.

Dr. Thim József elnök üdvözölvén a megjelent tagokat, a maga és tisztársai, illetve a választmány nevében indítványozza, hogy a tisztí orvosok az új státuszrendezésnél az őket megillető fizetési osztályba soroltassanak; határozatba ment, hogy: a fővárosi és városi tisztí orvosok, mint az elsőfoku hatóság szakközzegei, a IX. és VIII., illetve VII. fizetési osztályba soroltassanak és az utóbbi fizetési osztályban a tisztí főorvosi cím és jelleg számukra adományoztassék, a tisztí főorvosok pedig a VII. fizetési osztályba soroltassanak. Az előléptetés az egyes fizetési osztályokban és fokokban automaticce történjék.

Ezen egyhangulag hozott határozatot dr. Thim József, a vármegyeháza kistermében f. hó 6-án reggel 9 órakor az igazgatótanácsnak beterjesztette, mely is elfogadta; elhatározatott, hogy dr. Kéty Károly udvari tanácsos vezetése alatt ezen határozatot egy, az osztályból alakult küldöttség Andrássy Gyula belügyminiszternek benyújtja és a határozatot a Vármegyei Tisztviselők Egyesületével hivatalosan közli.

Aktuális ezen kérdés, amióta a községi orvosi törvény életbelépett, mely által a községi és körorvosi állások jobb jövedelmüekké váltak és a községi, illetve körorvosok a helyhez nem kötött, tehát aránylag rosszabb tisztí orvosi állásra nem igen fognak reflektálni, miáltal a felettesek állásai semmi egészségügyi tapasztalattal nem bíró, fiatal orvosokkal fognak betölteni; a magasabb fizetést indokolja a külön minősítés, az igazságtalanság, hogy a tisztí orvos holtáig a X. osztályban marad és hogy működését és képességét a megyei, VI. osztályt végzett

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Az életből.

Irta: **Schmidt József.**

I.

Az állat.

Olyan egyszerű a ravatala. Egyszerű fakoporsó durva szemfödéllel — két székre fektetve. Más széken szenteltvíztartó esempe fazék, benn egy fonnyadt rozmaringszál. Megnézheti, aki akarja. Meghintheti, akinek nincs jobb dolga. Hisz szegény ember felesége volt. Feje mellett jobbról-balról egy-egy vége felé járó, pislogó sárga viasz gyertyácska. Alig vet fényt a kis szobára. Hja! a szegénység nem enged meg fényűzést. S ez a bus fény glóriával övezi körül a szegény halott fejét.

A bubos kemence padkáján ül egy-két örökös virrasztó. Szék nincs. Elitta árát az, ki ott áll pusztá ravatalnál és néz . . . néz hangtalanul, bután. Az állat. Ugy szuszog, mint egy gép. Még elfujja a gyertyát. Körötte pálinkagőz terjeng. Valaha dagadó acélizmai összezsugorodtak, egyik válla leesett. Agyon issza magát. Csak néz tompán sötéten, —

mint az állat. Ajka mormol valamit. Talán a rég elfeledett Ur imádságából morzsol le egy-két eszébe ötlött szemet . . .

Aztán egyszer csak elindul. Feje előre esett mellére. Dülöngve botorkál kifelé. Gyűrött arcának lakó fénye szinte perzselő biborban ég. Ajka meg-megrándul, arca eltorzul, amint nyögve, hörögve recsegi: „jaj.“ Többet nem mond. S csak megy. Kint megáll, körül néz. Megint megy. A kuthoz. Mindene ég! Láz-e, vagy szesz. Le akarja hűtni. Csak bámul meredten, üvegesedő szemekkel, sötéten, a holdfényben ragyogó vizre.

Csend van! Csak a szellő suttog rejtelmesen a bókolo eperfák között . . . Addig-addig mered le a vizre, míg egyszer csak eltűnik a korhadt kut kávján. Egy tompa zuhanás, aztán megint csend. Észbontó csend.

Még a víz nyugtalankodik egy ideig. Nagy, fehér, a holdfényben reszkető buborékokat pattant el a víz színén . . . S csak a szellő gondolkodott el felette: önként, vagy akaratlanul?

Ki tudja??

II.

A bolond.

Csatangol naphosszat. Folyton. Ott eszik, ahol kap és ott hál, ahol az éjszaka épen utoléri. Mindennel megelégedett. Az mondják róla, hogy meghibbant az elméje. Bolond. Ruhája rongyos, piszkos; az utolsó eső nyomát az ujig viseli. Hiszen nem akar már senkinek tetszeni. Egyszer akart, akkor is pórul járt. Azt mondják, azóta bolond. Egyszerű eset. Ő maga is elpanaszolja minden virágnak, fának, bokornak — embernek soha. Azt tartja, annak nincs szive! Talán nem is olyan bolond!?

Szeretett — egyetlen egyszer. Azzal a szerelemmel, mely átöleli az egész mindenséget, mely epeszt és perzsel, s ha nem viszonzozzák, önmagát égeti el. Őt szerették — szüztiszta szerelemmel. Soha boldogabb két szerető nem élt a világon. Nappal együtt dolgoztak, mert szegények voltak, kik napról-napra élnek. Ha ma nem kerestek, holnap éheznek. Még nem panaszkodtak. Hiszen a legnagyobb kincs édesíté éltüket: a szerelem . . .

Minden mulandó . . .

tisztviselőkkel egy sorban méltányolják; továbbá kritikán aluli a nyugdíja és özvegye alamizsnára szorul. Ugyanakkor azt látni, hogy a kincstári ménesintézeti orvosok a IX., a kincstári orvosok a IX. és VIII. osztályba soroltattak, a budapesti rendőr-orvosok a VIII. osztályba és az állami járási állatorvosok ma is, de különösen a státusz-rendezéskor 4400 korona törzsfizetésre fölvihetők.

Elvetendő az a nézet, hogy a tisztiorvos gyakorlatot üz, tehát rosszul fizetendő; mert ez által a tisztiorvosi állás mellékeresetté válik és a magyar egészségügy Európában tovább is utolsó előtti helyen áll, lévén Oroszország az utolsó az emberpusztulásban. Hiszen a megyei alügyészek, főügyészek magasabb fizetési osztályba jutottak, pedig jövedelmező ügyvédi gyakorlatot üznek és hivatalos pereikben a bíróság még külön is megítéli díjaikat. A tisztiorvos hivatala főlethivatása legyen, és az ország egészségügyét rájuk kell bízni, nem pedig rendőri közegekre, kik nem értenek hozzá és 38 év alatt a magyarságot pusztulásra vitték.

A tisztiorvosok továbbá kérik a 35 éves szolgálat utáni nyugalmi díjképességet, amit különösen az orvosok rövid életkora ragadós betegségek, meghülés, tuleröltetés stb. indokoltá tesznek; kérik továbbá a fuvar és napidij behozatalát, ellenesetben az utáltalánynak 1200 koronára való fölemelését; továbbá, hogy (porosz mintára) tisztiorvossá csakis ötévi közszolgálatban álló orvos nevezethessék ki, a pályázatoknál tényleges tisztiorvosi állásban lévőknek előnybiztosításával és ugyanez a tisztiorvosi törvényhatósági főorvosi állások betöltésére is szólnon; a közszolgálatban eltöltött évek pedig bármilyen kinevezés vagy választásnál beszámíttassanak. — Államosítás esetén föntartandónak vélik az élethossziglani állást és át nem helyezhetőséget, — kivéve fegyelmi esetekben.

Mindezen utóbbi határozatok a legközelebbi budapesti kongresszusnak rendes tárgyalás végett benyújtattak, amennyiben a fő-, a községi és körorvosok érdekeit is érintik. A tendencia az, hogy a közszolgálatban a fokozatos előléptetés biztosíttassék a nyugdíjképesség föntartásával, másrészt

A férfi megunta a sok beszédet, szerelmeskedést. Egymáséi nem lehettek. Elég koldus van a világon, miért szaporították volna ők még egyvel... Hát aztán, ha majd gyerek lesz egy... kettő... három. A szegénynek itt jut ki az áldásból. Mi lesz akkor? Koplalanak? Inkább válljanak el egymástól. Egyik jobbra, a másik balra. És a férfi ment.

A leány türt, várt, remélt és szenvedett. Az az emésztő szerelem olthatatlan lánggal perzselte. Felverte álmából, üzte, hajtotta. És ő is ment. Keresi az irt sebzett szívére. Hasztalan, hiába. Nincs, nincs. És ő mégis keresi. Hátha megleli. Keresi télen nyáron, esőben, hóban, fagyban mindenütt. És az élet megtörte lelkét. Teste is rom! Ki tudja meddig? Egyszer reggel tán ott lelik valahol a tizedik faluban az árok partján megfagyva... holtan. S lesz-e, ki könyvet ejt utána? Lesz-e, ki egy halk imát mormol el sokat szenvedett kihült teteme felett.

Ki tudja? Ki tudja?!

az anyagiaktól eltekintve a fölöttes állásokba tapasztaltabb egyének juthassanak.

A tisztiorvosok a magasabb fizetési osztályba való soroltatásuk mellett külön megyei mozgalmakat is indítottak és Fejér vármegye tisztikara ily értelmi határozatot is hozott már 1908. júl. 7-én.

A régi tisztikar egyuttal újra megválasztott (csak a penztáros új) és mandátumot kapott az egészségügyi reformjavaslatra.

A tisztiorvosok ugyanekkor Fernbach Károly főispán, Vojnits István alispán urnál, dr. Kétly Károly elnöküknél testületileg tiszteltek és kérték jóakarataikat.

H I R E K .

Személyi hir. Arnold Péter ezredes, a gróf Hadik-huszárok parancsnoka, fivére, Arnold Károly jegyző látogatására Lembergől Bácskereszturra érkezett.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kirilovits Miklós okleveles tanítót a sajkásgyörgyei elemi iskolához rendes tanítóvá nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Szabó Lajos zentai II. oszt. adóhivatali pénztárnokot jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett elsőosztályú adóhivatali pénztárossá nevezte ki.

Athelyezés. Deák Sándor m. kir. állatorvos gyakorlatot a földmívelésügyi miniszter Budapestre a földmívelésügyi miniszteriumba helyezte át.

Plébánosi kinevezés. A kalocsai érsek kegyuri jogánál fogva a szakmári plébánia lelkészévé Kanyó Tamás zombori káplánt nevezte ki. Az érsek nagyon kitüntető, Kanyónak eddigi buzgó és kifogástalan működését elismerő s méltányoló leiratban tudatta a kinevezést az új plébánossal. A zombori közönség is, ki a szerény, de a hivatási kötelességeinek teljesítésében pontos és buzgó papot 6 évi ittléte alatt tisztelni s becsülni tanulta meg, sikerdus működést kíván Kanyónak az új állásában.

Postamesteri kinevezés. A temesvári posta- és táviridalgazgatóság az üresedésben volt bácsborsódi postamesteri állásra Schiebl Károlyné szül. Noll Terézt nevezte ki.

Egyházmegyei hírek. Az érseki hatóság Tamás Ferenc szakmári adminisztrátort kápláni minőségben Adára, Bóde Józsefet Aradról Temerinbe, Kuczka Pétert Nagybaracsáról Bajára, Lenzsér Pétert Temerinből Nagybaracsára, Mészáros Bélát Szabadkáról Zomborba helyezte át.

Interparlamentáris konferencia. A berlini interparlamentáris konferencián való részvételre a következő bácsmegyei képviselők is volt képviselők jelentkeztek: Latinovich Géza, Lázár Pál, Piukovich József, Vermes Béla és Vojnits István.

Missiók. Az ősz folyamán 3 domonkosrendi atya szent missiót tart Nemesmiliticsen, Zomborban, Csonoplán, Bajmokon, Szondon, Vajszkán és Hódságon. A jézus-társasági atyák Dávodnak, Monostornak és Sajakslaknak is helyeztek kilátásba.

Őszi verőfény. Hideg, szürke, esős és szeles napok után, amelyek valahogy novemberből előlegeződtek reánk, fel-fel ragyog a verőfény. Félve örülünk ennek a megkészt nyárnak, mert tudjuk, hogy ha ez elmúlik, elkezdődik megint az esőzés és véglegesen elkövetkezik a nyirkos, ködös, szomorú őszyomasztó hangulataival, kedélypusztító sivárságával.

A zombori egyenes adó fel-szólamlási bizottság 1908. évi szeptember hó 15-én délelőtt 8 órakor kezdi meg a palánkai m. kir. adóhivatal kerületeihez tartozó községekből beérkezett felebbeszékek tárgyalását. Tárgyalóhely: Zomborban a pénzügyigazgatóság épületében földszint.

Esküvő. Fischer Sándor szabadkai magántisztviselő folyó hó 22-én esküszik örök hűséget Valkányon Bildhauer Gyula valkányi takarékpénztári igazgató leányának, Annának.

Tűzoltó-ünnepély Kishegyesen. A kishegyesi önkéntes tűzoltótestület a topolyai tűzoltóság bevonásával folyó hó 8-án a kishegyesi kisállomás mellett tűzoltógyakorlatokat tartott. A topolyai tűzoltóság Cziráky és Varga parancsnokok vezetésével mintegy 40 tagból álló csapatokkal a délutáni vonattal ment át Kishegyesre. A szabatosan, precízen véghezvitt gyakorlatok az egybesereglett néző közönséget gyakran ragadták tapsokra.

Eljegyzés. Danovszky Emil Csacáról eljegyezte Katanics Mariskát Bajáról.

Allatorvosi kongresszus. A magyarországi helyhatósági állatorvosok szeptember hó 21-én országos kongresszust tartanak Budapesten. A nagygyűlést délelőtt 9 órakor nyitják meg az állatorvosi főiskola dísztermében. A megnyitás után a kormány tagjainál tisztelnek. Délután 2 órakor lakoma lesz az állatorvostanhallgatók menzájában, délután 4 órakor pedig folytatják a tanácskozást. A kongresszus díszelnöke Hutyra Ferenc főiskolai rektor.

Esküvő. Dr. König Antal mohácsi ügyvéd múlt szombaton esküdött örök hűséget Fehér Juliskának Baján.

A csajkások forrongása. Csurogrói jelentik, hogy a csajkások körében a rétek felosztása kérdésének megoldása miatt a forrongás mind nagyobb méreteket ölt. A legutóbbi hetekben kiküldött katonaságot már visszavonták ugyan, a nép azonban csak nem tud belenyugodni a mostani helyzetbe. Ezért a jövő hét folyamán Ujvidéken értekeztet lesz, melyre a csajkások kerülésben minden egyes községből négy-négy képviselőt fognak kiküldeni, hogy a kerület bajait és az orvoslás módjait megvitassák. Az értekezleten részt vesznek a szerb nemzetiségi képviselők is. Az értekezlet a kormány tagjaihoz küldött levelet fog meneszteni azzal a kéressel, hogy a legelőfölosztási kérdést mielőbb megoldásra juttassa.

Eljegyzés. Horák Lajos ujvidéki m. kir. adóhivatali jegyvet váltott özv. Kungl Ádámné leányával, Iduskával.

Rendkívüli közgyűlés. A zombori önkéntes tűzoltó testület f. hó 27-én délután 3 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Parancsnok és az időközben leköszönt tisztikar és parancsnoksági tagok választása. Esetleges indítványok.

Ujjoncok bevonulása. A közös hadsereghez az idén besorozott ujjoncoknak a hadügyminiszter rendelete értelmében október 6-án kell csapatukhoz bevonulni. Az egyéves önkénteseknek, valamint a haditengerészethez tartozó ujjoncoknak azonban ugyanezen rendelet értelmében október elsején kell bevonulniok. Itt említtük meg, hogy a hadügyminiszter az általános helyőrségválasztás alkalmából elrendelte, hogy az 1906-ban besorozott magyar honosságu legénységet, ha az ujjoncok bevonulása folytán a létszám betelik, csak abban az esetben szabadságolhatják, ha azok szolgálati idejüket 1906. október elseje előtt kezdték meg. Az 1905-ben besorozott katonák, akik igényt tarthatnak a szabadságolásra, de akiknek tovább szolgálása kívánatos lenne, ha önként egy évi továbbszolgálatra kötelezik magukat, ezért három fegyvergyakorlatot számíttanak nekik.

Uj nagyközség. A belügyminiszter a vármegyénk területén lévő „Szilágyi” telep-községnek nagyközséggé alakulását rendelte el. Az ujonan alakult nagyközség elnevezését „Szilágyi” névben állapította meg.

Szurkálás. Vigan voltak az elmúlt napokban Gara egyik korezmájában. Ittak, daloltak, táncoltak és közben — pofozkodtak. A multság vége az lett, hogy Pákanov Ferenc bicskát rántott és azt beledöfte Molnár István mellébe. Molnár most élet és halál között lebeg. Pákanov ellen folyik a vizsgálat.

Gyászír. Fodor Sámuel újvidéki felsőkereskedelmi iskolai tanár folyó hó 11-én meghalt. A megboldogultat a város közönségének általános részvéte mellett helyezték örök nyugalomra.

Milyen idő lesz? Meteor írja: A 3-iki csomópont hatáskörét követőleg a bolygó állásoknak megfelelőleg már állandóbb, meleg idő következett be. Segítették ezt a Napon előjövő sűrű kitörések, úgy hogy majdnem minden napra esett egy új fölt keletkezése, sőt még ma is szóródik egyik foltsoport, míg egy másik már tömörülést mutat s így bár lassan, de változás felé halad az időjárás, úgy hogy a nagyobb változás a legközelebbi napokban fog beállani, szeles idő, espadék vagy hűvösebb jelleggel. Követőleg ujabban állandóbb időjárás következik a bolygók részéről s éppen azon napokra esik, amidőn nálunk a nagy hadgyakorlatok kezdődnek, amelyeknek hatása minden bizonynyal érdekes s esetleg értékes megfigyelési adatokat szolgáltathat nekünk, a nagyobb embertömegeknek mozgósítása folytan előállott légköri befolyásairól. Jelenleg négy foltsoport van a Napon, amelyek 13-ától kezdnek átfordulni tőlünk, ami szintén egyensúlyi zavart okozhat. E hónapban a bolygók részéről még a 23., 24., 25-iki csomópontok hatáskörében várhatunk kiadóbb esőt, különben szeptember hava a bolygók részéről inkább száraz és meleg időjárást hoz. Csatlakozik ehhez még október is legalább átlagban. Szeptember hó csomópontjai: 14., 17., 21., 22., 23., 24., 25. és 27-re esnek, melyek közül legerősebb hatásuk a 23. és 28-ikiak.

Csendélet Szentivánon. Felső-Szent-ivánon Milassin Lukács tekézt Bedzsula Péter és Tokodi Jánossal. Nagy volt Milassin szerencsése, folyton nyert. Ez felbőszítette a partnereket és neki estek, el kezdtek ütlegelni. A bajban levő Milassinak segítségére sietett a lánya is, de vesztere. Mind a kettőjüket úgy elverték, hogy most nyomják az ágyat. A furesa tekézésnek a bajai bíróságnál lesz a folytatása.

Szülői gondatlanság. A szülői gondatlanságnak lett áldozata Fekete Mihály topolyai lakosnak 14 hónapos Mihály nevű kis fia. A gyermek f. hó 11-én az udvaron játszott; a felügyelet nélkül játszó gyermek valahogy a káva nélküli kúthoz került s abba beleesett. Mire észrevették és kihúzták, már nem volt benne élet. A gondatlan szülők ellen az eljárás folyamatban van.

Tűz Kishegyesen. Folyó hó 9-én éjjel 11 órakor kigyulladt Kishegyesen Horváth Andrásné nádfődeles háza és teljesen leégett. A gyorsan érkező tűzoltóság csakhamar lokalizálta a tüzet és megmentették a veszedelemben forgó nádas házakat. Horváth Andrásék kárja igen nagy, mert a padláson benn égett az idei terményük nagy része. A ház biztosítva volt ugyan, de a legutóbbi biztosítási részletet nem fizették ki s így a biztosító intézet nem tartozik a kárt megtéríteni.

Letartóztatott sikkasztó. A csávolyi téglagyár tulajdonosa megbizta Bayer János alkalmazottját, hogy a gyár megrendelőitől pénzt szedjen be és azzal, természetesen elszámoljon. Bayer a megbízás első részét pontosan el is látta, amennyiben összedett egy csomó pénzt, az elszámolásról azonban megfélekedezett. E helyett külföldi utlevelet szerzett és a pénzzel megszökött. Nem jutott azonban az ország határára, mert a csacai határrendőrség letartóztatta és átszállította a bajai kir. járásbírósághoz, ahol vizsgálati fogságba helyezték.

Az elmulatott pénz. Varga Gergely kishegyesi lakost a múlt héten megbizta Juhász János bácsfeketehegyi pályafelvigyázó azzal, hogy Kishegyesen egy tartozását fizesse ki, s e célra átadott neki 49 koronát. Varga Gergely a megbízásnak hűségesen eleget is akart tenni, de csak az akaratnál maradt, mert Kishegyesen bekerült egy koresmába, ahol a rája bizott pénzt az utolsó krajcárig elköltötte.

Felakasztotta magát. Locshi Pál titeli lakos ismeretlen okból felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

Halálozás. Scheer Fülöpné szül. Zipresz Cecília folyó hó 12-én életének 47. évében hosszas betegség után Újvidéken elhunyt.

Kitett gyermek. Óbecséről írják: Csütörtökön egy ismeretlen asszony becsöngetett a Szegényházba és egy kis leányt a folyosón hagyva, elfutott. A felügyelő apáca várt rá, de hiába, végre is kinézett az utcára, de sehol sem látta az ott járt asszonyt. A szegény kis árvácska 2-3 éves lehet, alig tud beszélni és így eddig még nem tudták kinyomozni, hogy kié. Most a rendőrség keresi az anyát. Addig is azonban a község vette gondozásába a kis csöppséget és intézkedett, hogy állami menháza kerüljön.

Elgázolt fiu. Geiger József madaresi lakos tulsebesen hajtott végig az utcán, miközben a lovak Pürüczki Márton nevű 4 éves fiut elgázolták. A gyerek súlyos sérüléseket szenvedett. Geiger ellen gondatlanság miatt megtették a följelentést.

Szélhámos álföldbirtokos. Csantaveriőről írják, hogy az ottani nagyvendéglőbe beállított egy ismeretlen ember, ki Branyacska Péter zentai földbirtokosnak adta ki magát, az ott tartózkodó Vojnics Tubics György szabadkai gabonaügynöknek eladott 160 métermázsas kukoricát és foglalól 300 koronát vett fel Vojnicstól. Mikor Vojnics a megjelölt tanyára ért, hogy a megvett kukoricát átvegye, kitünt, hogy furlangos szélhámosnak esett áldozatul. Az ismeretlen csaló állítólag Szabadkára szökött.

Véres Kisasszony-nap. Rém községből jelentik: A legkiterjedtebb családja Rém községnek a Vancsura-család. A legutóbbi ünnepnapon, Kisasszony-napján heves szóváltás keletkezett a községháza előtt a Vancsura-legények között s sehogysem tudta meggyőzni egyik a másikat felfogásuk helyességéről. A nap folyamán többször találkoztak a családbeliek és a sok szóváltás közben a hangulat mindinkább izgatottabb lett. Estefelé az utolsó találkozásnál tizerőt Vancsura-ifju folytatta a vitát, mely nem fejeződhetett be békésen; az izgalom tetőpontra hágott és Vancsura János a bieskához folyamodott, hogy állításának érvényt szerezhesen. A bieska ítelt és Vancsura János örökre elhallgattatta az ellenkező rokont, Vancsura Mártont, kinek szívet járta át a feldühödt verrokon fegyvere. Az elesett Vancsura holtteste felett véres harc fejlődött ki a jelenvolt Vancsurák között, kik közül öten életveszélyes sérülésekkel maradtak az élet-halál-küzdelem színhelyén.

Öngyilkos szerelmesek. Apatinban — mint onnan írják — egy szerelmes pár holttestét fogták ki a Dunából. A férfi Varga Péter szondi legény, ki a bucsun beléseretett Orosz Erzsébet tündéresi leányba. A legény szülei azonban elleneztek a házasságot és így közös akarattal hajtották végre tettüket és a Dunába ölték magukat. Varga szülei a két öngyilkost egy sirba temették.

Szerencsétlenül járt kanász. Bátmonostoron a legelőn a községi sertés-kanok összeveszték. Bükk János kanász a sertéseket szét akarta választani, miközben az egyik nekiugrott, jobb lábszárát felhasította és oldalt lökte. Bükk látván, hogy a veszedelmes állat újból reá tör, felugrott és szürét a bősziült kan fejére dobta, miáltal az irányt tévesztett. Így sikerült a szerencsétlenül járt kanásznak futás által a veszedelmes állattól megszabadulni.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvénytörő Szaghmeister Béla, özv. Tikviczki Istvánné szül. Hutab Borbála, Boros Etel, Tóth Mihály, Donoszlovits Tamás szabadkai és Pelle Mihály topolyai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Ki felelős a tejhamisításért? Darányi földmívelési miniszter egy, a fővárosban fölmerült esetről kifolyólag elvi határozatot hozott, mely szerint a termelő csak a maga részéről lezárt és lepecsételt edényekben szállított tejtért felelős. Azért a tejtért, amelyet tőle a kereskedő átvett és áruba bocsájtott, már nem lehet felelős.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ szeptember 13-iki száma képsorozatokat közöl a Szádelői völgyről, a király bevonulásáról Budapestre, Rothenburg ob der Tauber nevezetes bajor városkáról, az örök-inadás templomának felszenteléséről, a gyöngyösi kiállításról stb. Szépirodalmi közlemények: Cholnoky Viktor elbeszélése, Farkas Imre és Kosztolányi Dezső verse, Krúdy Gyula eredeti regénye, Schöpplin Aladár tárcacikke Rothenburgról, Lemaître regénye. Egyéb közlemények: Pörge Gergely művészi rajza, tárcacikk a francia forradalom szeptemberi emlékeiről, a kábel jubileumáról, a hétről s a rendes heti rovatokat: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

S P O R T.

A „Zombori Sportegylet“ rendes közgyűlése.

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a „Zombori Sportegylet“ ezidei közgyűlését dr. Falcione Nándor elnökle mellett. Három nevezetesebb mozzanattal számolunk be a közgyűlésről: a pénztárosi jelentéssel, az új tisztikar megválasztásával s a „Zombori Sportegylet“ jövőjével.

Csávosi Lajos, az egylet buzgó és lelkes pénztárosa hosszú és részletes jelentést terjesztett a közgyűlés elé, melyben az egylet jelenlegi vagyoni állapotát vázolta. Az egylet vagyona 1907. évi december hó 31-én 12,361 korona és 38 fillér, mely összegben a befizetett és hátralékos alapítványok, a hátralékos tagdíjak, 2 drb újvidéki kerékpár egyleti részvény, az egyleti felszerelések leltár szerinti értéke és a készpénzmaradvány foglalattak. Oly összeg ez, amellyel egy sportegylet jövője anyagilag biztosítva lenne, ha ennek az anyagi eredménynek megfelelő erkölcsi eredményt is látnánk. Sajnos azonban — eltekintve attól a lelkes és ügybuzgó 8-10 tagtól, kik a közgyűlésen is jelenvoltak — a nemtörődömség és az érdeklődés legnagyobb mértékét látjuk. Hiszen elég csupán annyit konstatálnunk, hogy az egylet 25, mond huszonöt tagból áll. Egy 30,000 lakossal bíró városban csak 25 ember akad, aki a mai elsatnyult, elkorcsosodott világban rájön arra, hogy a test edzése és művelése első feltétele az egészséges, életképes szervezetnek. Huszonöt ember, aki gondol arra is, hogy életerős, egészséges nemzedékre van szüksége az országnak. Ez különben teljes mértékben rávall a mi városunkra s rá a mi fiatalságunkra, amely szórakozását nem a játékban (talán eltekintve a kártyajátéktól), hanem a testet-lelket öltő, zártlevegőjű kaszinók és körök szobáiban találja.

Több izben volt nekem is — ki e sorokat írom — alkalmam egyik-másik uri embert az egyletbe való belépésre kapacitálni. A válasz mindig elutasító volt azzal az indoklással, hogy hiszen a sportegylet úgy sem nyújt semmit, kár azért a pár koronáért, amit tagsági díj fejében oda befizet.

Gyenge s nagyon szegény gondolkodásra valló kifogás. Hát hogy nyujtana egy egyesület valamit, amikor a 25 tagjából legfeljebb öt-hat akadna, aki az egylet által

nyújtottakat igénybe is venné. Lehozatta az egyesület nagy anyagi áldozattal az idén is *Santelli Italo* lovagot, a világhírű vivómestert s hogy lehetővé tegye az egyesület tagjainak, hogy a legkedvezőbb s legcsekélyebb anyagi áldozatok mellett egy ily híres mester oktatása mellett sajátítsa el a legszebb s legnemesebb sportot: a vivás művészetét. Eddig mindenki azért panaszkodott, hogy nincs módja, nincs alkalma a vivás tanulására, hogy az egyesületnek kellene ezt lehetővé tenni s áldozni nagyobb összeget abból a tőkéből, amely évek sora óta érintetlenül hever a Wertheim-szekrény homályában. Nos, hozott az egyesület mestert, adott alkalmat a siránkozóknak s az eredmény mi lett? Az, hogy alig tudott az egyesület 8—10 tagot összehozni.

Nagyon szomorú dolgok ezek; különösen akkor, amidőn azt látjuk és tapasztaljuk, hogy más városokban mily tartalmas arányokban fejlődik ki a sportélet s mily erős gárda nevelődik, akik aztán legyőzhetlen ellenfelek a világ legjobbjai között.

Az idei közgyűlés fordulópontot jelent a „Zombori Sport-Egylet” jövő fejlődésében. Az új tisztikar fiatal s lelkes erővel felrészülve, hivatva lesz új életet teremteni s megtörni azt a csökönységet, melylyel a város közönsége s különösen a fiatalsága viseltetik ezen életrevaló egyesület iránt.

Még ezen év folyamán egy vivó-kurzus nyílik meg, melyet Santelli lovag ajánlatára egy olasz mester fog vezetni. A kurzusban való részvételre Csávosi Lajos egyleti pénztárosnál lehet jelentkezni s a részvételi díj havonként legfeljebb 20—25 korona lesz; ez teljesen a jelentkező résztvevők számától függ. Tervbe vette az egyesület továbbá azt is, hogy a jövő év nyarán egy országos versenyt rendez, melyre összegyűjti az ország összes nevesebb atlétáit, hogy ezzel is módot és alkalmat nyújtson tagjainak tanulni azoktól, kiknek módjában s lehetőségében áll a sportélet terén haladni a világ legelsőivel.

S ha sikerül tespedésükből s alvásából a mi fiatalságunkat is felrázni, meg fog valósulni régi vágyunk: a klubház felépítése. Adja Isten, hogy mihamarabb megvalósulhasson.

Az új tisztikart a közgyűlés a következőkben választotta meg: Elnök: dr. Falcione Nándor. Alelnök: Raisz Lajos (új). Titkár: Szondy István (új). Orvos: dr. Duchon János. Szertárnok: Csávosi Sándor (új). Ügyész: dr. Gaal István. Pénztárnok: Csávosi Lajos. — Választmány: dr. Alföldy Árpád, dr. Birvalszy György, dr. Falcione Árpád, Klemm Gyula (új), Fernbach Károly, Hercegh Sándor, dr. Henneberg Géza, dr. Késmárky Béla (új), dr. Novák Elemér, dr. Frank Mihály (új), dr. Szemző Dezső, Weidinger Lajos. Póttagok: dr. Poór Béla, Raisz Sándor (új), Cservenka József. Számvizsgálók: dr. Buják József, Bittermann Sándor, Tarczay István.

Egy szebb jövő reményével, a fiatalságba vetett bizalmunkkal s fáradhatlan lelkesedéssel megyünk a nagy munkára!

Sz. I.

Közgazdaság.

Selyemtenyésztésünk 1907. és 1908-ban.

Midőn 1880-ban a földmivelésügyi miniszterium újból szervezte a selyemtenyésztést és felállította a szekszárdi országos selyem-

tenyésztési felügyelőséget, ennek működési körét kiterjesztette Horvátországra is.

1908-ban azonban megszűntünk működni Horvátországban, miután Nikolits báni helyettes intézkedésére a horvát kormány két ottani pénzügyintézetnek adta át a horvátországi selyemtenyésztést.

1907-ben Horvátországban 542 községben 11,113 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 195,288 kilogramm gubót termeltek, mely után (a gubóraktárakban kifizetett munkabérekkel együtt) 513,882 koronát kerestek.

Magyarországban ugyancsak 1907-ben 2372 községben 62,603 család 1,211,867 kilogramm gubót termelt és ezután 2,471,716 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar után pedig kitétt az összes kereset Magyarországon 3,960,150 koronát.

1908-ban csupán Magyarországon 2300 községben 75,000 család 1,427,000 kilogramm gubót termelt és ezután 2,965,000 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar utáni összkereset pedig Magyarországon 1908-ban 4,565,000 koronára tehető.

A fenti adatokból kitűnik, hogy Magyarországon 1908. évben a tenyésztők száma 13,000-rel, a termelt gubómennyiség 200,000 kilogrammmal és a tenyésztők és a selyemfonóiparral foglalkozók összkeresete 604,850 koronával emelkedett az 1907. évi eredménnyel szemben.

Selyemtenyésztésünknek ezen emelkedését főképp annak tulajdoníthatjuk, hogy a selyemnek ára emelkedett a világpiacon, minek következtében a selyemtenyésztési felügyelőség az államkincstárral szemben fennállott hátralekös tartozását letörlesztvén: a gubókat a tenyésztőre nézve előnyösebb feltételek mellett válthatta be, ami természetesen fokozta a tenyésztési kedvet.

Lényegesen befolyásolta továbbá a tenyésztés emelkedését az, hogy a múlt év kedvezőtlen volt mezőgazdaságunkra nézve és így nagyobb türelmetlenséggel várta a nép az alkalmat arra, hogy az első pénzhez jusson, mit a selyemtenyésztés ad. Tekintetbe veendő az is, hogy az idei tavaszi időjárás kiválóan kedvező volt a selyemtermelésre. Végre tagadhatatlan, hogy a szederfaültetéseknél ország-szerte évről évre örvendően tapasztalható haladás csökkenti a tenyésztéssel eddig járó nehézségeket, amennyiben a tenyésztők egyre könnyebben jutnak a szükséges szederfalevél mennyiséghez.

Ezen kedvező alakulás mellett sines azonban kizárva, hogy a selyemtenyésztésnél is, mint más gazdasági ágazatnál, időnként kisebb nagyobb ingadozások mutatkoznak. Ezen körülményből azonban nem szabad következtetni selyemtenyésztésünk visszaesésére. Hiszen senki sem fogja állítani, hogy mezőgazdaságunk hanyatlásnak indult azért, mivel sok vidéken az idei buzatermés alig éri el a felét a múlt évi termésnek.

A selyemtermelésünkkel tapasztalható ingadozások azonban nem szorítkoznak tisztán hazánkra. Ilyenek még nagyobb mérvben fordulnak elő más selyemtermelő országokban. Így például Olaszországban 1893. évben 61 millió kiló selyemgubót termeltek, míg ugyan csak ezen országnak selyemgubó termelése 1903-ban 44,598,000 kilóra csökkent. A múlt 1907. évben pedig ismét 57,580,000 kilóra emelkedett a gubótermés. Franciaországnak gubótermése 1894. évben 10,584,000 kilót tett ki, míg 1903-ban 5,985,000 kilóra csökkent: 1907. évben pedig ismét 8,396,000 kilóra emelkedett.

Éppen ennyire ingadozók a selyemárak is. Így például 1907. évben 1 kilogramm selyemnek legmagasabb ára 71 frank volt április hónapban, míg ugyanazon selyemnek ára ugyanazon év december havában 55 frankra csökkent.

Ha figyelembe vesszük selyemtenyésztésünk eddigi fejlődését, azt tapasztaljuk, hogy annak újjászervezése, vagyis 1880. óta 1908. év végéig a selyemtenyésztéssel és selyemfonóiparral foglalkozóknak kifizetett keresetösszege 79,581,415 koronára rug, mi kétségkívül a jövőre nézve a legjobb reményekre jogosít.

Lódijazás. A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület f. hó 20-án Bezdánban a községi előljárással és a fiókját képező községi gazdakörrel karöltve lódijazást rendez a következő programmal: 1. szeptember 20-án reggel 8 órakor a vendégek megérkezése s a kiállítás megnyitása. 2. 10 órakor ünnepi szentmise. 3. 11 órakor a díjak kiosztása a községi gazdakör helyiségében. 4. 12 órakor társasbéd a községi gazdakörben. Egy teríték ára 3 korona. (Halászlé, turóscsusza és bor.) A díjazás programját tartalmazó hirdetés az összes községi előljárásnál megtekinthető. *Falcione Lajos*, ügyvezető elnök.

Elfűstölt milliók. A dohányjövődéki igazgatóság most közzétett statisztikája szerint ez év elejétől kezdve május végéig Magyarországon 50,983,994 kor. 11 fil. értékű dohánytermést fogyasztottak el, tehát 6 százalékkal többet, mint tavaly. Részletezve a dohányterméket, az általános forgalomban levő gyártmányokból eladtak: Burnótot 13,683 kilót, pipadohányt 247,766 kilogrammot, szivart 225,891,899 darabot, szivarkát 763,903,210 darabot. Belföldi különlegességi gyártmányokból: burnótot 32 kilót, pipadohányt 113,141 kilót, szivart 6,621,195 darabot, szivarkát 38,849,900 darabot. Pénzértékben kifejezve az általános forgalomban levő gyártmányokból 45,605,410 kor. 82 fil., a külföldi különlegességi gyártmányokból 897,537 kor. 45 fil. és a belföldi különlegességi gyártmányokból 4,481,045 kor. 82 fillér értékűt adtak el.

Lódijazás. A „Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület” f. hó 27-én Paripáson, a községi előljárással és a fiókját képező községi gazdakörrel karöltve lódijazást rendez, a következő műsorról: 1. Vendégek fogadtatása reggel 8 óra 30 perckor a szépliget felől érkező vonatnál. A Zombor felől jövő vendégek fogadtatása a 9 óra 45 perckor érkező vonatnál. 2. Dél előtt 10 órakor ünnepi szentmise a r. k. templomhan. 3. Dél előtt 11 órakor lódijazás, ennek befejeztével az odaitelt díjak kiosztása. 4. Délután 1 órakor társasbéd (1 teríték ára 2 korona). 5. Délután fél 4 órakor a távozó vendégek kikísérése a pályaudvarra.

A múlt évi cukorgyártás eredménye. Augusztus végén ért véget a régi cukortermelési évad, mely alatt körülbelül 14 millió métermázsa cukrot gyártottak a magyar és az osztrák cukorgyárak. A lefolyt termelési esztendőben 800,000 métermázsa cukorral többet termeltek a gyárak s e termelési többlet legnagyobb mennyiségét külföldön helyezték el, körülbelül 8,6 milliót, 53 milliót itthon fogyasztottak. A lefolyt évben úgy a kivitel, mint a belföldi fogyasztás emelkedett. A gyárak mintegy másfélmilliónyi métermázsa készlettel kezdik az új évadot.

BUDAPESTI Szivattyú- és Gépgyár Rt.

= BÁCSMEGYEI KÉPVISELETE =
SZELES JENŐ Zombor.

== MINTARAKTÁR ==
kütszivattyúkban és tűzifecskendőkben.
HAZAI GYARTMÁNY.

345-35-6

35-7

147. 1908. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott község előjárósága ezenel közhirre teszi, hogy a tulajdonát képező 4 drb kiselezített kansertés Csonoplya község házában **1908. évi szeptember hó 21. napján d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Csonoplya, 1908. szeptember 10.

Patacsics Dániel, Kopping Adám,
jegyző. bíró.

Pályázati hirdetés.

Liliomosi községi irnoki állás **október 1-től** számítandó **egy évi időtartamra** helyettesítés útján lesz betöltve. Évi fizetés a községtől 800 korona, esetleg ezen felül 200 korona állami hozzájárulás.

Liliomoson, 1908. szeptember 5.

RÁKICS MIKLÓS,

363-2-2

jegyző.

Pályázati hirdetés.

A zombori önkéntes tűzoltó testület a kebelében felállítandó s 2000 korona évi javadalmazással ellátott parancsnoki állásra ezennel pályázatot hirdet. A fenti állással járó 2000 korona utólagos havi részletekben vehető fel, a javadalmazáshoz való igény 1908. évi november hó 1-vel kezdődik. Az állás tartama a Zombor szab. kir. várossal 1907. november 10-én kötött szerződés fenállásáig, vagyis 1917. november 1-ig tart; a mennyiben a szerződés előbb felbontatnék, úgy a szerződés felbontásával a javadalmazáshoz való igény is megszűnik.

A pályázati kérvényben igazolandó:

1. magyar állampolgárság;
2. fedhetlen előélet;
3. hivatalos nyelven kívül a szolgálati viszonyoknak megfelelőleg a szerb és német nyelv bírása;

4. szerződés szerinti képesítés;

5. a helyi viszonyok pontos ismerete.

Az állás betöltésénél előnyben részesülnek, akik huzamosabb idő óta tűzoltói szolgálatot teljesítettek.

A szerződés betekintés végett az őrta-nyán bárkinek rendelkezésére áll.

A kellőleg felszerelt folyamodványok **folyó hó 25-ének déli 12 órájáig** nyújtandók be az önkéntes tűzoltótestület elnökségének, annál is inkább, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vételét nem fognak.

A zombori önkéntes tűzoltótestület 1908. évi szeptember hó 7-én tartott üléséből.

Dr. Késmárky Béla,

371-1

eluók.

Pályázat pénztárosi állásra.

A zombori I-ső önszegélyző szövetkezet igazgatósága által, Zomborból Budapestre való elköltözés folytán megüresedett pénztárosi állásra, az alapszabályok 52. §-a értelmében ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni szándékozók tartoznak az igazgatóság által meghatározandó óvadékot, fizetésének kétszeresét, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban, avagy ingatlanra jelzálogilag biztosítani.

Évi fizetése: előleges havi részletekben, 1200 azaz: Egezer és kettőszáz koronában állapított meg.

Az állás 1908. évi október hó 15-én elfoglalandó.

Pályázati kérvények a zombori I-ső önszegélyző szövetkezet igazgatóságához címezve, **1908. évi október hó 10-éig** nyújtandók be.

Zombor, 1908. évi szeptember hó 13-án.

A zombori I-ső önszegélyző szövetkezet
Igazgatósága.

5-1

Biztos jövőt

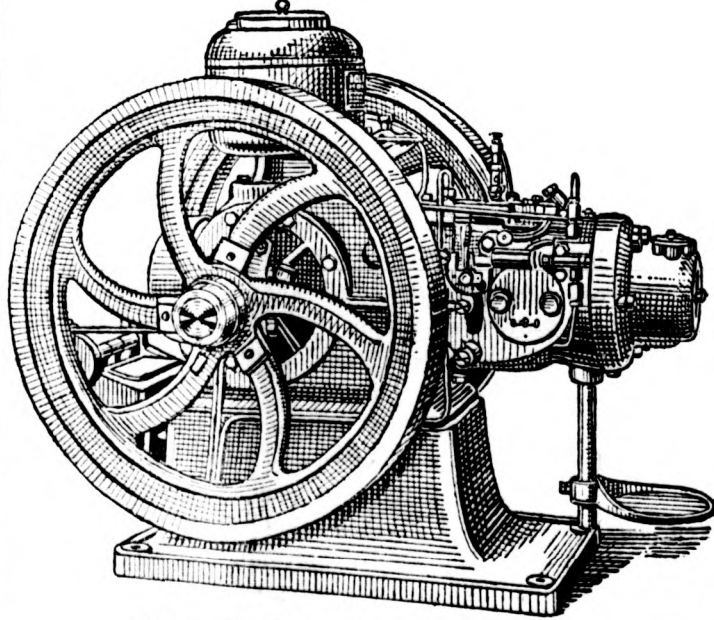
alapíthat egy szakkép-
zett fűszer- és rövidáru-
kereskedő. Szenttamason a
Paraczký János-féle kereskedés
katonaság végett azon-
nal átvehető.

3-3

Eredeti svéd gyártmányu

BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK. .: LEGOLCSÓBB ÜZEM MÁR KIS MOTOROKNÁL IS .:

Költség 12 HP. motornál évi 3000 munkaóra:



Bolinders nyersolajmotornál

nyersolajra ca. 1260 K.

Benzinmotornál adómentes ben-

zinre ca. 2500 K.

Gőzgépnél szénre és fűtőre ca.

3000 K.

Tehát a Bolinders motor ára teljesen kifizetődik az elért megtakarításban.

ca. 4 1/2 év alatt benzinmotorral szemben.

ca. 3 1/2 év alatt gőzgéppel szemben.

Pénzügyőri ellenőrzés nincsen.

Kezeléshez nem kell gépész.

Könnyen kicserélhető alkatrészek.

Gyors üzembehelyezés.

Robbanás nyersolajnál kizárva.

Csekély hűtővízfogyasztás.

Önműködő központi kenés.

Legjobb hajtóerő bármely üzemhez.

Nyersolaj lokomobilokat cséplőgépekkel is szállítunk.

Referenciákkal, szakszerű felvilágosításokkal, ismertető prospektusokkal s ajánlatokkal díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA,
gépraktár és műszaki iroda. — Motor osztály.

BUDAPEST, Váci-körut 28.

Táviratcím: USZÓ Budapest.

3581/1908. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Dunabökény községében üresedésben levő s 600 korona, havi előleges részletekben esedékes javadalmazással egybekötött irnoki állásra **szeptember hó 30-iki** határidővel pályázatot hirdetvén, felhívom pályázni óhajtókat, hogy megfelelően felszerelt kérvényeiket hozzám terjesszék be.

Palánkán, 1908. szeptember 9.

HIPP DEZSŐ,

főszolgabíró.

2-2

50-39

„Blickensderfer“

eredeti amerikai

írógép,

azonnal látható írással.

Tiszta acél-
szerkezet.Gyönyörű
szép írással.Az írógépek
legolcsóbbja.

149-30-17

Á r a :

teljes felszereléssel csak 300 K.

Írógép kellekek a legolcsóbb árakban szállítanak.

Amerikai íródal butorok mintatelepe.

Tessék prospektust kérni!

Kaufman és Társa Budapest

V., Zoltán-utca 16. szám. (Szabadságtér.)

Állandó raktár és képviselő Bács-Bodrog megye részére

T e l t s c h G á s p á r,

műszer- és látszerész Zomborban.

Pályázati hirdetmény

A zombori önkéntes tűzoltótestület a kebelében felállítandó következő fizetéses állásokra ezennel pályázatot hirdet.

Betöltendő 1 gépészi és 14 fizetéses tűzóri állás; mely állások 1908. évi november hó 1-ével kezdődő a gépésznél évi 1000 kor., a tűzöröknél pedig havi 60 korona utólagos részletekben telveendő javadalmazással, ruházattal és évi 30 kor. eszmaátalánnyal jár.

Pályázók kötelesek igazolni, hogy

1. magyar állampolgárok;
2. fedhetlen előéletűek;
3. 35 évnél nem idősebbek és hogy katonai kötelezettségüknek eleget tettek;
4. hogy magyarul írni és olvasni tudnak, s hogy a szerb és német nyelvben is jártassággal bírnak. A gépész a gépészeti ismeretekben való jártasságát külön igazolni köteles.

Az állás tartama a Zombor szab. kir. várossal 1907. évi november 10-én kötött szerződés fenállásáig, vagyis 1917. évi november 1-ig tart, amennyiben a szerződés előbb felbontatnék, úgy a javadalmazáshoz való igény is a szerződés felbontásával megszűnik.

Meg nem felelés esetén a parancsnokságnak jogában áll bármely állást felmondani.

Az alkalmazandó tűzörök előléptetésre is igényt tarthatnak, amennyiben a várossal kötött szerződés értelmében 2 csővezető évi 800 kor., 2 segédcsővezető évi 750 korona javadalmazással kebelükből lesz előléptetve.

Egyéb feltételek az örtanyán meg tudhatók.

A kellőleg felszerelt folyamodványok 1908. évi szeptember hó 25-ének déli 12 órájáig nyújtandók be az önkéntes tűzoltótestület parancsnokságának, mert később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A zombori önkéntes tűzoltótestület 1908. évi szeptember hó 7-én tartott üléséből.

Dr. Késmárky Béla,
elnök.

370-1

Okleveles tanítónőt keresek

első elemista fiam oktatására.
Legifj. Szemző István Kerény.

ELADÁS.

Elköltözés folytán eladom összes butoraimat, házi-felszereléseimet, villanycsillárait, egy vagon cserfámat, ezüst szörme
= nyulaimat. =

Schlachter József,

Apatini-ut 25. szám. 6-1

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8-4

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Telek eladás.

Zomborban, a Szelence külvárosban fekvő 19. sz. telek (volt „Korona“ gőzmalom) felerészben lebontással és téglával együtt kedvező fizetési feltételek mellett **azonnal eladó.** — Bővebb felvilágosítás nyerhető a tulajdonosnál: **Ivánovits György,** Géza-utca 27. sz. a.

3-2

4157/kg. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Bezdan községénél leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 1200 korona fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázati határidő: **október hó 15-ike.**

Zombor, 1908. szeptember hó 9.

TÁRCZAY DEZSŐ,
főszolgabíró.

32. sz.

II/1908.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Vőlegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése	Weber János	Szeitz Gertrud
Családi állapota	nőtlen	hajadon
Allása (foglalkozása)	es. és kir. 23 gyalogezredbeli tényleges szolgálatban álló gyalogos	háztartásbeli
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora és születési helye	1886. március 9, Katymár	1889. április 16, Katymár
Lakhelye	Szerajevó (Bosznia)	Katymár
Szülelnek családi és utóneve	néhai Weber Antal Marxer Éva	Szeitz János Kaiser Annamária

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsek be. Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m. Katymár, és a Zomborban megjelenő „Bácska“ című lapban.

Kelt Katymáron, 1908. évi szeptember hó 12-én.

Törekgy Gábor,
anyakönyvvezető-helyettes.

Könyv- és könyomdai műintézet.

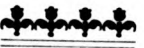

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar,  dalmát, szerb és német nyelven készítettnek 

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállittatnak.

**Községi nyomtatványokból
nagy raktár.**